Forskningsrådet

FORFI som lærings- og dialogarena: Handlingsplan 2011-2012

FORFI skal utvide og forbedre kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken samt fungere som en arena for læring og dialog mellom policyutviklere og forskere.

Målsetningen om utvikling av en lærings- og dialogarena er i programplanen konkretisert på følgende måte:

- Skape arenaer for dialog og læring mellom policyutviklere og forskere med fokus på aktuelle forsknings- og innovasjonspolitiske problemstillinger
- Legge til rette for dialog mellom policyutviklere og forskere i søknads- og utvelgelsesprosessen
- Sikre utstrakt dialog mellom policyutviklere og forskere i oppfølgingen av støttede prosjekter

Primære deltakere i dialog- og læringsarenaen er inndelt i seks hovedgrupper:

- Kunnskapsdepartementet
- Øvrige departementer
- Relevante råd og direktorater
- Forskningsmiljøer og utredningsmiljøer med relevant kompetanse
- Universitetene, høgskolene, instituttene og deres organisasjoner.
- Næringslivsorganisasjonene og andre relevante interesseorganisasjoner

I det følgende skisseres en handlingsplan for hvordan målsetningen om utvikling av en lærings- og dialogarena skal realiseres i perioden 2011-2012, med utgangspunkt i ovenstående konkretisering.

Skape arenaer for dialog og læring mellom policyutviklere og forskere med fokus på aktuelle forsknings- og innovasjonspolitiske problemstillinger

Realiseringen av målsetningen om å skape gode arenaer for dialog og læring om forsknings- og innovasjonspolitiske tema vil være viktig for at FORFI skal kunne fungere som et dynamisk program som kan gripe tak i aktuelle problemstillinger og gi innspill til relevante politiske prosesser.

Et viktig verktøy i så måte vil være organisering av konferanser, workshops, etc. Som et suksesskriterium i den sammenheng, vil FORFI ta sikte på å organisere minst en større forskningspolitisk konferanse per år.

I oppfølgingen av målsetningen om å skape arenaer for læring og dialog vil FORFI også bidra til en revitalisering av Forskningsrådets "Politikk og Strategi" seksjon på Forskningsrådets hjemmeside. Målsetningen er å utvikle seksjonen til å bli en viktig arena for formidling av kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken generelt, og FORFI-støttet forskning spesielt.

Et eget nyhetsbrev med fokus på forsknings- og innovasjonspolitisk analyse vil produseres og dermed bidra til å trekke brukere til sidene.

Legge til rette for dialog mellom brukere og forskere i søknads- og utvelgelsesprosessen

Virkemiddeleksperimentering og -utvikling inngår som et ledd i å sikre måloppnåelse med henblikk på dialog og læring i søknadsprosessen. FORFI-utlysningen 2011 var et eksperiment i så måte, med

en tre-trinns prosess for søknadsevaluering, hvor dialog mellom brukere og forskere inngikk som et sentralt element. En ekstern evaluering av søknadsprosessen, foretatt av Technopolis, vil gi input på hvordan prosessen kan videreutvikles forut for utlysning 2012. Basert på foreløpige observasjoner og vurderinger har imidlertid styret vedtatt at en tre-trinns prosess også vil legges til grunn for utlysning 2012, men med visse justeringer i forhold til 2011-utlysningen. Et suksesskriterium i den sammenheng vil være hvorvidt søknadsprosessen faktisk bidrar til å skape nye kontakter og legge til rette for økt dialog mellom forskere og brukere samt økt kontakt og dialog innad blant forskerne på feltet og innad mellom ulike brukergrupper. Programadministrasjonen vil søke å kartlegge dette gjennom spørreskjemabaserte undersøkelser, etc.

Et sentralt element i forberedelsene til utlysning 2012 vil være en større konferanse for potensielle søkere og brukere i januar 2012 hvor målet er å diskutere videreutviklingen av FORFI. Problemstillingen vil belyses i generelle termer i forhold til utviklingen av en satsning på forskning om forskning og innovasjon på lenger sikt og spesielt i forhold til FORFI-utlysningen 2012.

I tråd med dette er konferansen tenkt inndelt i to hovedbolker. Den første sesjon vil ha et mer langsiktig fokus med diskusjon omkring hvilke tema som bør være gjenstand for en fremtidig satsning innen forskning på forskning og innovasjon og hvordan en slik satsning bør struktureres og finansieres. Sesjonen er tenkt å gi innspill til tema og innretning for FORFI utlysningen 2013, samt fungere som starten på en diskusjon om hvordan en satsning på forskning om forskning og innovasjon skal videreføres etter FORFI. Del to er tenkt å gå mer i dybden i forhold til tema for utlysning 2012, med blant annet presentasjon av kunnskapssynteser på emnet og diskusjon omkring detaljering av tema og innretning på utlysningen og søknads- og oppfølgingsprosessen.

For å legge til rette for godt forberedte og balanserte diskusjoner omkring disse to hovedtemaene arrangeres fokusgrupper høsten 2011 med sentrale brukergrupper. I første rekke planlegges to brukerfokusgrupper; 1) Sentrale departement samt relevante råd og direktorat og 2) Administrasjon ved universitetene og høyskolene. I tillegg organiseres en fokusgruppe for sentrale forskningsmiljø på feltet. Gevinsten ved å arrangere fokusgrupper forut for konferansen er at man allerede ved konferansestart har et godt bilde på hva som er de mest relevante hovedproblemstillingene for diskusjon, og dermed kan bruke tiden på en fokusert dialog mellom brukere og forskere for hvordan disse skal tas videre. Ytterligere en gevinst ved å ta i bruk fokusgrupper er at disse kan bidra til å motvirke at dialogen ved konferansen preges av hierarkiske maktforhold, noe litteraturen på fler-aktør dialoger påviser som et gjennomgående problem. Ved at brukerne på forhånd får anledning til å diskutere sine behov og ideer seg imellom, vil de ha et bedre utgangspunkt for den senere dialogfasen med forskerne. Ved selve konferansen i januar 2012 vil presentasjonen av hovedkonklusjonene fra fokusgruppene utgjøre utgangspunktet for diskusjon av konferansens to hovedproblemstillinger.

Sikre utstrakt dialog mellom brukere og forskere i oppfølgingen av støttede prosjekter

Målsetningen om dialog og læring mellom forskere og brukere i implementeringen av prosjekter forventes realisert gjennom god integrering av brukerne i forskningsprosessen fra start til slutt. Det vil si at dialog- og læringsaktivitetene forventes å gå utover en tradisjonell lineær tilnærming, hvor formidlingsaktivitetene legges til prosjektets sluttfase. Et sentralt suksesskriterium i den

sammenheng er at prosjektaktivitetene/resultatene er godt kjent og eventuelt også tas i bruk blant brukergruppene identifisert som sentrale av prosjektene. Prosjektene oppfordres til å kartlegge denne type kunnskap blant sine målgrupper og programadministrasjonen vil også vurdere sentrale oppfølgingstiltak for å hente inn denne type informasjon.

Det er programstyrets oppfatning at brukerne, på samme måte som forskerne, besitter en type ekspertise. Det er viktig å integrere denne type ekspertise i forskningsprosjektene for å sikre en god kombinasjon av vitenskapelig kvalitet og samfunnsrelevans i FORFI-støttede prosjekter. Det eksisterende kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken er omfattende og sammensatt, men det er en oppfatning om at man i begrenset grad klarer å gjøre bruk av kunnskapen. Brukerinvolvering er med på å bygge "absortive capacity" – evnen til å identifisere, forstå og bruke relevant forskning.

En lineær tilnærmingsmåte til dialog og læring innebærer en risiko for å gå glipp av muligheter for å identifisere gode forskningsspørsmål, og potensiale for å utvikle relasjoner og kunnskap som i siste instans vil øke sjansene for at forskningsresultatene tas i bruk. FORFI prosjekter forventes dermed å aktivt trekke på og trekke inn brukerne i forskningsprosessen. Det forutsettes at de har en god forståelse av relevante brukergruppers behov allerede på søknadstidspunktet, og at prosjektene har prosesser og mekanismer for å videreutvikle denne forståelsen under prosjektets gang og integrere brukernes ekspertise i forskningen.

Vurderingen av prosjektene innenfor utlysning 2010 vektla ikke dialog- og læringsaspektet spesielt som en del av vurderingsprosessen. I utlysning 2011 ble det både i utlysningsteksten og i dialogen med forskerne underveis i søknadsprosessen understreket at prosjektenes planlagte dialog og læringsaktiviteter ville bli tillagt spesiell vekt i vurderingen av prosjektene. De innkomne prosjektene var til tross for dette forholdsvis tradisjonalistiske i sin tilnærming til kommunikasjons- og læringsaspektet.

Forut for utlysning 2012 vil programstyret dermed gjøre en vurdering av hvorvidt dette er et aspekt det er ønskelig å understreke enda tydeligere i utlysnings- og søknadsprosessen, og evaluere alternativer for hvordan dette best kan gjøres.

Løpende FORFI-prosjekter har planlagt følgende aktiviteter for å bidra til målsetningen om dialog og læring:

Bjørn Stensaker – *Structures in strategising*
Prosjektet vil organisere to mindre seminarer og en stor avslutningskonferanse i løpet av prosjektperioden. Avslutningskonferansen er planlagt til tredje kvartal 2012, og vil være en internasjonalt orientert konferanse om strategi og strategiutforming i høyere utdannelse, med inviterte internasjonale talere.

Fulvio Castellaci - *Innovation and Defence Industrial Policy: Creating a Common Strategy for Institutions with Different Goals and Approaches to Policy-Making*
Prosjektet har opprettet en referansegruppe med både brukere og forskere representert for å sikre relevans i forhold til brukernes behov samt bidra til å sikre prosjektets vitenskapelige kvalitet i forhold til den internasjonale kunnskapsfronten. I tillegg vil prosjektet organisere 3 workshops,

hvorav den siste, planlagt til tredje kvartal 2012, vil være en større avslutningskonferanse med internasjonale deltagere.

Atle Midtun - *CSR as a Strategic Tool for Sustainability- Focused Innovation in Small and Medium Sized Enterprises*
Prosjektet vil organisere tre workshops, hvorav den siste vil avholdes i andre kvartal 2012. Prosjektet har også en veletablert webside på temaet CSR, opprettet under et tidligere CSR prosjekt, som de vil bruke aktivt for å formidle resultater fra prosjektet til partnere og interesserte brukere.